

Plzeň hlásí:

Je hotovo

► **strana 2****Památkář Karel Zoch:**

Do centra se vrátí

život i stromy

► **strana 3****Přinášíme**

zářiovou kulturní nabídku

► **strana 6 a 7**

Sady Pětatřicátníků jsou přívětivější

Jeden z nejfrekventovanějších přestupních uzlů v centru Plzně prošel zásadními úpravami

V srpnu skončila revitalizace prostoru mezi Palackého náměstím, sady Pětatřicátníků a Palackého ulicí. Místo slouží především cestujícím veřejnou dopravou, a tak hlavním cílem bylo poskytnout jim komfortní prostředí. Úpravy za celkem 26,3 milionu korun byly realizovány s ohledem na životní prostředí.

Místo původních již dožívajících kiosků na místě vyrostly dva nové. Jejich střechy mají otvory, skrze něž prorůstají stromy. Sloužit budou také jako přístřešky pro cestující. Nový přístřešek získala zároveň i zastávka MHD. Všechny tyto objekty mají zelené střechy. Staré, poškozené a neestetické dřeviny nahradilo deset nově vysazených platanů, záhony jsou osázeny růžemi, bohatě kvetoucími trvalkami a na podzim budou doplněny cibuloviny. Místo zkrášlil i nový mobiliář. Stávající chodník s mozaikovou dlažbou u zastávky byl opraven a propojen průchody kolem záhonů s novým chodníkem na vnitřní straně parkoviště. Dlážděný povrch většiny nových zpevněných ploch je navržen tak, aby dešťová voda neodtékala do kanalizace, ale vsakovala se do záhonů. Rekonstrukci předcházely přeložky podzemních sítí. Celkovému vzhledu místa také prospělo, že z něj v rámci potírání vizuálního smogu zmizely velké nevzhledné billboardy. Výraznou proměnou prošel i památník 35. pěšího pluku nově umístěný v záhonu trvalek a doplněný informační tabulí, v blízkosti je také instalována bronzová linie.

Přestupní uzel v sadech Pětatřicátníků nyní nabízí cestujícím komfortnější prostředí.

Foto: Petr Eret

Jiří Trávníček začínal s křečky, dnes se stará o tisíce zvířat

Zoologická a botanická zahrada města Plzně letos slaví stovku, ročně ji navštíví půl milionu lidí

Jedním z nejoblíbenějších a nejnavštěvovanějších cílů západočeské metropole je Zoologická a botanická zahrada města Plzně. V jejím čele už tři desetiletí let stojí Jiří Trávníček.

Jubileum má nejen plzeňská zoo, ale také vy, a to hned dvě – životní i kariérní. Třicet let jste jejím ředitelem a slavíte letos sedmdesátiny. Jak vlastně došlo k tomuto spojení?

Jsem celoživotní chovatel a už od dětství mě v tom rodiče podporovali. Asi ve třech letech jsem od nich dostal křečka džungarského. Postupně jsem k drobným savcům přidal ptáky, pak hady. Díky této své zálibě jsem se seznámil s Miroslavem Vaňousem, který byl v Plzni nestorem chovatelství a pěstitelství. Spolu s Karlem Kaňákem vedle arboreta Sofronka budovali také botanickou zahradu. Pan Vaňousek byl můj velký učitel a druhý otec. Už na gymnáziu jsem

k němu do botanické zahrady chodil na brigády, a když jsem dokončil v Praze vysokou školu zemědělskou, tak hned po promoci, 1. července 1983, jsem nastoupil jako vedoucí botanické zahrady. Pan Vaňousek totiž právě odcházel do důchodu. V té době už byla botanická zahrada sloučená se zoologickou.

Po třinácti letech jste se stal ředitelem...

Kolegové mě tehdy přemluvili, ať se do konkurzu na ředitele přihlásím. Nechtěl jsem. Sám jsem za těch třináct let zažil ředitelů pět. Chtěl jsem pracovat se zvířaty a rostlinami, ne řídit lidi. Nakonec jsem se přihlásil, konkurz vyhrál a letos v květnu to bylo třicet let, co jsem do funkce nastoupil.

Nelituje?

Práce v zoo mě naplňuje. Když se ohlédnou, vidím, jak zahrada vzkvétá. A není to jen moje práce. Když jsem nastoupil jako ředitel, dal jsem si jako jeden

Jiří Trávníček vede plzeňskou zoo už tři desetiletí.

Foto: Kateřina Misíková

z hlavních úkolů vybudovat tým lidí, kteří se do práce budou těšit. A to se myslím podařilo. Teď mám okolo sebe skvělé kolegy, kteří to všechno spoluvymýšlejí, budují a tvoří svou každodenní práci. Jsem jen špička ledovce, nadšenec, který jezdí po Plzni nebo republice a něco někde domlouvá.

Plzeňská zoo je druhá nejstarší v České republice. Tenkrát asi byla jen podívanou s pár exotickými zvířaty v kleci. Dnes je to velká instituce a mluví se o ní jako o moderním zoogeografickém bioparku.

Mění se všechno, tedy i zoologické zahrady. Tehdejší zoo byly jednodušší zařízení – spíše typu zvěřince. Malá plocha, malé klece a co nejvíce zvířat. Plzeňská zoo bývala v Doudlevcích u řeky a já tam ještě jako pětiletý či šestiletý kluk s rodiči byl. V 60. letech v ní propukl antrax a řada zvířat uhynula nebo byla utracena. Rada města Plzně tehdy přemýšlela, kam

novou zahradu umístit. Naštěstí vybrala nádherný úsek přírody mezi Lochotínem a Radčicemi, kde jsou skalní výchozy, kopce, cesty, prameniště, staleté duby. Nejstaršímu z nich, Körnerovu dubu, je asi 400 až 450 let a je zakomponován do asijské zahrady. Prostě město Plzeň mělo při výběru pozemků pro zoo šťastnou ruku.

Už jste mluvil také o tom, že došlo ke spojení zoologické a botanické zahrady.

Roku 1959 pro ni byla vybrána Kodetova zahrada na Lochotíně, jen o něco později byla do sousedství umístěna zoo. Začaly tedy vznikat ve stejné době a vedle sebe. Byla to souhra šťastných náhod a v roce 1981 došlo k jejich sloučení. Při vzniku měla botanická zahrada plochu jen 1,5 hektaru, dnes botanika prorostla celou plochou zoologické zahrady, která se rozkládá na 21 hektarech.

Pokračování na straně 5.

Plzeň hlásí: Je hotovo

Město v létě dokončilo řadu rozsáhlých staveb za desítky až stovky milionů korun. Finance byly využity na modernizaci škol, veřejného prostoru, výstavbu bytů i na sportovní infrastrukturu. Přinášíme několik příkladů:

Atleti mají unikát – tribunu s běžeckou dráhou

Díky východní tribuně se plzeňští atleti dočkali moderního zázemí. Unikátní stavba na Atletickém stadionu města Plzně, který spravuje AK Škoda, vyrostla za více než 163 milionů korun a je jediná svého

druhu v České republice. Středem střechy tribuny vedou tři tartanové dráhy o celkové délce 177 metrů, které na obou koncích plynule přecházejí do terénu u tribuny. V severní části byly vybudovány speciální

tréninkové schody a zbylou část střechy pokryla zeleň. V červenci už ji spolu s celým atletickým areálem využívali sportovci, kteří se zúčastnili Mistrovství České republiky v atletice.

Plzeňští atleti mají k dispozici unikát - tribunu s tréninkovým běžeckým kopcem.

Foto: Petr Eret

Americká je po úpravách komfortnější

V srpnu byla po třech měsících dokončena úprava Americké ulice v úseku mezi Mrakodrapem a Klatovskou za necelých 40 milionů korun. Cílem bylo vytvořit přívětivější a bezpečnější prostor pro chodce, nabídnout lépe přístupné a komfortnější zastávky MHD a celkově zvýšit potenciál Americké jako místa, kde budou lidé nejen procházet, ale i trávit čas, například v předzahrádkách. Jednotná výška vozovky i chodníku s výjimkou nástupních hran zastávek MHD v úseku mezi Škroupovou a Prokopovou ulicí v režimu sdílené zóny, poprvé zavedeném v Plzni, tak vytváří moderní městský bulvár.

Americká se díky úpravě proměnila v moderní městský bulvár. Foto: Martin Pecuch

Město opět rozšířilo svůj bytový fond

V Kreuzmannově ulici postavilo město Plzeň nový dům se sedmnácti nájemními byty. Foto: Martin Pecuch

Město Plzeň se systematicky věnuje výstavbě nových nájemních bytů i rekonstrukci svého bytového fondu. Letos v létě dokončilo stavbu nového bytového domu za 80 milionů korun se sedmnácti byty v Kreuzmannově ulici. Stejný počet bytů a dva nebytové prostory byly zrekonstruovány za 61 milionů korun ve dvou městských činžovních domech v Tylově ulici. V ulici Na Jíkalce po přestavbě městského domu za 30 milionů korun vzniklo osm nájemních bytů a ve Smetanových sadech bylo zrekonstruováno osm bytů a tři nebytové prostory za 39,4 milionu korun. Hned na začátku září město Plzeň dokončilo také rekonstrukci dvou bytových domů v Kotkově ulici s šestnácti byty a domu v Thámově ulici se šesti byty.

Parkovací dům Atom je otevřen

V plzeňské Sokolovské ulici je nově k dispozici 173 parkovacích míst ve vícepodlažním parkovišti Atom, které bylo v létě uvedeno do provozu. Stavbu realizovalo a financovalo město Plzeň za zhruba 115 milionů korun. Parkovací dům vznikl na místě bývalého parkoviště a zvýšil tak kapacitu v této lokalitě. Nejvyšší podlaží nabízí parkování zdarma jako náhradu za původní bezplatné parkoviště. Díky spolupráci s odborníkem na světlo Hynkem Medřickým se podařilo rychle upravit původně projektovaná svítidla na taková, která lidem žijícím v okolí nesvítí nepříjemně do oken. Nový parkovací dům bude zanedlouho dokončen na Světovaru, výstavba dalšího se pak připravuje v Hodonínské ulici na Vinicích.

Vícepodlažní parkoviště Atom v Sokolovské ulici má 173 míst. Foto: Martin Pecuch

Školy jsou opravené

Desítky milionů korun investuje město Plzeň do svých škol. Rozšiřuje jejich prostory, navyšuje a modernizuje učebny, nezapomíná ani na zlepšení školních jídelen. Během prázdnin bylo dokončeno několik velkých staveb ve školních areálech.

Jedenáct odborných učeben a dva pohybové sálky má nově 13. ZŠ (první snímek) v Habrmannově ulici. Město Plzeň v této škole dokončilo rozsáhlou dostavbu za 111 milionů korun. Projekt reagoval na potřebu vybudovat na škole odborné učebny, které škole zcela chyběly nebo byly umístěny jen v provizorních prostorách.

Šest nových odborných učeben, které dosud chyběly, a kvalitnější zázemí pro žáky i pedagogy získala 26. ZŠ (druhý snímek) v Plzni na Borech. Město dokončilo o prázdninách její rozšíření formou nové přístavby a nástavby. Stavební práce vyšly na 61,1 milionu korun. Učebny jsou zaměřené na polytechniku, přírodní vědy,

cizí jazyky a digitální technologie. Prostor je bezbariérový. Upravena byla také venkovní část a dětské hřiště bylo přemístěno do nové části areálu.

Větší, modernější, příjemnější a ekologičtější je také 11. školní jídelna v Baarově ulici na Borech. Její přístavba

stála město 35 milionů korun. Významně se tak zlepšil prostor, kde děti obědvají, mají více místa, rychlejší bude i výdej obědů. Objekt má zelenou střechu (poslední snímek), která přispívá k lepšímu hospodaření s dešťovou vodou a zlepšení mikroklimatu. Jídelna má cca 1200 žákovských strážníků. Vaří totiž obědy nejen pro žáky a pracovníky 11. základní školy, ale také pro 26. základní školu a zajišťuje stravování i pro školy jiných zřizovatelů, pro některé také připravuje svačinky a chystá i obědy pro cizí strážníky.

Více o rozvoji města na webu budouci.plzen.eu.

Památkář Karel Zoch: Vráť se život i stromy

Revitalizace západní části náměstí Republiky má proměnit centrum města v živý organismus

Náměstí Republiky v Plzni prochází výraznou proměnou své západní části, a to za velkého zájmu veřejnosti. Vedoucí Odboru památkové péče Magistrátu města Plzně Karel Zoch vysvětlil, proč se město Plzeň do rozsáhlých úprav pustilo a zda probíhají v souladu s požadavky památkové péče.

Proč byly úpravy plzeňského náměstí Republiky nutné?

Centrum Plzně nefunguje tak, jak by mělo. Když se po setmění podíváme do oken domů, které náměstí obklopují, nesvíí se v nich. Skoro nikdo tam nebydlí, nikdo se tam nezastaví, neposadí na lavičku a ani nabídka a pestrost služeb není ideální... Je to místo, které jsme opustili, ačkoli je z památkového pohledu nejceněnější část města. Pro obyvatele však není atraktivní. Město to chce změnit a oprava západní části je první důležitý krok, protože toto místo změnu potřebovalo. Když lidé z kanceláří, které jsou na náměstí Republiky a v jeho okolí, vyrazili na oběd, tak na úzkém chodníku do sebe lokty vráželi, ale jen o pár metrů dále, na centrální části náměstí, nikdo nebyl. Bránila mu v tom podélně parkující auta.

K jakým změnám tedy dochází?

Na západní straně bude pěší zóna bez aut. Chodník se výrazně rozšíří a bude ve stejné výši jako vozovka i centrální část.

A přibudou stromy...

Ano, zlepší mikroklima. Letos v srpnu v Plzni padaly teplotní rekordy a náměstí je rozpálené tak, že po něm nikdo nechce ani přecházet. Tohle nemůžeme ignorovat. Stromy jsou přirozeným řešením takovýchto problémů. Na náměstí bývaly v prostoru mezi radnicí a kostelem sv. Bartoloměje někdy do poloviny 19. století a v této době byla celá plocha náměstí v jedné rovině. Ke změně došlo na konci

„Cílem probíhajících úprav náměstí je, aby nebylo mrtvým exponátem, ale vitálním organismem, který vytváří přívětivé podmínky pro obyvatele města a jeho návštěvníky, při respektu k jeho historickým hodnotám. Domnívám se, že se autorskému týmu podařilo nenásilně a efektně propojit původní autentické prvky s nově vnášenými soudobými. Proto vnímám prováděné úpravy náměstí Republiky jednoznačně pozitivně,“ uvedl vedoucí Odboru památkové péče Magistrátu města Plzně Karel Zoch.

Foto: Martin Pecuch

19. století, kdy byly vyvýšeny chodníky, stromy z náměstí zmizely už o několik desítek let dříve. Takže úpravy nejsou vytrženy z historického kontextu.

Proč byly vybrány právě jilm?

V zadávacích podmínkách architektonické soutěže bylo jasné napsáno, že je nutné prověřit umístění stromů při respektování důležitých podmínek. Těmi jsou zachování charakteristických pohledů na významné dominanty a kulturní památky. U vítěze – architektonického

ateliéru MAAUS z Brna – se porotcům i nám, zástupcům památkové péče, líbilo, že v návrhu měli vyznačené pohledové osy, u nichž bylo pečlivě prověřeno, že významné památky, jako jsou katedrála, renesanční radnice nebo barokní budova biskupství, budou dobře vidět a nebudou zastíněny. Vybraný kultivar jilmů vytvoří stín i lepší mikroklima a také má vysoce nasazené polotransparentní koruny. Lidé pod nimi mohou bez problémů procházet a zároveň ani v ozeleněném stavu

nebudou tvořit nepřekonatelnou pohledovou bariéru.

Stromy jsou sázeny do betonových van...

Technologie jejich výsadby je navržena tak, aby stromy měly šanci přežít a abychom ohleduplně nakládali s dešťovou vodou. Veškerá voda, která v této části náměstí naprší, je svedena právě do těchto van, aby mohla stromy zavlažovat. Je to velmi promyšlený systém. Kdybychom stromy zasadili do obyčejných výkopů, tak bychom plýtvali vodou, která naprší,

a zároveň bychom riskovali, že by mohlo dojít k jejich úhynu.

Během realizace zazněla také kritika toho, jak je opracována a znovu použita původní dlažba z náměstí...

Kritika se týkala především opravy žulových desek z chodníku, které byly osazeny, jak už jsem říkal, na konci 19. století, aby se oddělil prostor pro pěší od pohybu koňských povozů. Nám to možná připadá zvláštní, ale ke kolizím koní a chodců docházelo poměrně často. Dnes jsme v jiné situaci, chceme se na západní straně zbavit aut a provázat centrální plochu s chodníkem. Tato dlažba je součástí městské památkové rezervace, není ale evidována jako kulturní památka. Na jejích úpravách pracuje sedm kamenických firem pod dohledem nás památkářů.

Jakými úpravami dlažba prošla?

Architekti navrhli srovnání výškové úrovně chodníku, vozovky a centrální plochy. Bylo nutné odstranit defekty, které dlažba na chodnících měla. Některé z nich vznikly vlastně už na samém počátku. Naši předkové, aby ušetřili, ji opravovali pouze z pěti ploch a spodní strana byla ponechána neopracovaná, takže každá deska má jinou výšku. Strojní práce při opravě kamene byla tehdy mnohem dražší než lidská práce při pokládání. Jenže naši předkové nepočítali s tím, že v 21. století budeme snad každých pět let dlažbu rozebírat kvůli nejrůznějším úpravám inženýrských sítí. A právě kvůli tomu pak docházelo k dalším defektům, například k poškození od lžice bagru. A zároveň se kvůli častému vyjímání a znovuukládání dlažby nedařilo chodník udržovat v rovině. Proto kameníci dlažební desky opravovali do jednotné výšky a odstranili i defekty vzniklé nešetrným rozebíráním.

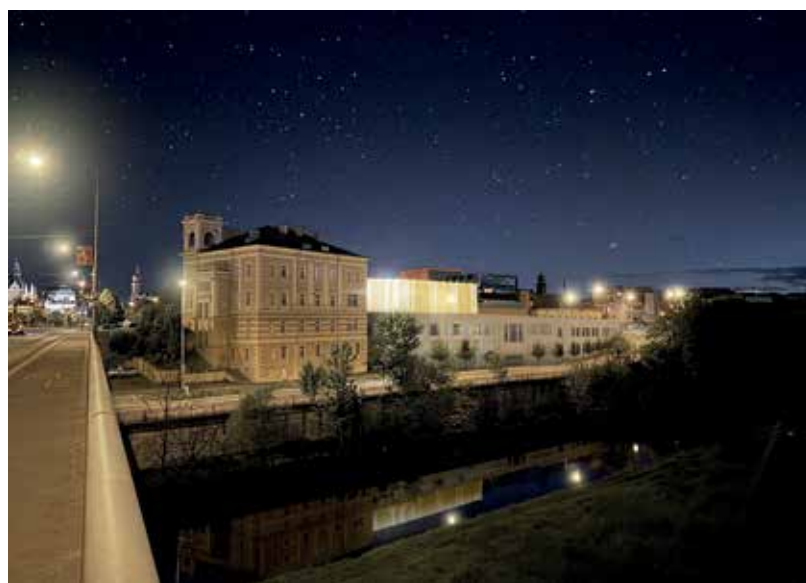
Plzeň ukazuje, že architektonické soutěže fungují

Architektonické soutěže představují pro města osvědčený nástroj, jak zadávat veřejné zakázky na výstavbu nových objektů, rekonstrukce významných staveb i proměny veřejného prostranství. Podstatou architektonických soutěží je získat optimální návrh, který nejlépe naplní veřejný zájem, a také kvalitní tým autorů, který umí záměr dotáhnout až do zdárné realizace. Celý proces probíhá v souladu se soutěžním řádem a metodickými manuály České komory architektů (ČKA). Dodržení těchto pravidel zajišťuje férové prostředí pro soutěžící a transparentní výběr pro město, které tak získá jistotu, že investuje do kvalitního, proveditelného a odborně posouzeného návrhu.

Odborná porota má klíčovou roli

Klíčovou roli v soutěžích hraje odborná porota složená z architektů, urbanistů a zástupců města. K tvorbě soutěžních podmínek i posuzování návrhů jsou zváni rovněž další odborníci, například památkáři, pokud se úpravy týkají památkově chráněných míst. Včasné zapojení expertů má zajistit, že město i ochránci různých zájmů, od památkové péče po zeleň a dopravu, táhnou za jeden provaz a návrhy budou ctít rozličné zájmy, ale zároveň naplní účel, který město požaduje. Architektonické soutěže se často využívají pro řešení významných nebo složitých úkolů, kde je nutné skloubit řadu požadavků, například účtu k tradici s moderními a udržitelnými trendy.

Za přípravou soutěží ve městech obvykle stojí městští architekti nebo specia-

Takto by Peklo mělo vypadat při nočním pohledu přes řeku Radbuza.

Vizualizace: Tým architektů Jiří Zábrán, Jakub Sýkora a Kateřina Svobodová

lizované instituce. Tyto týmy fungují jako odborní organizátoři, pomáhají městu sestavit zadání, zohlednit podněty od občanů a celou soutěž připravit tak, aby proběhla podle pravidel.

Skvělým příkladem v praxi je právě Plzeň a její Útvar koncepce a rozvoje. Každý projekt zde vychází z dlouhodobého Strategického plánu města Plzně a zároveň se opírá i o názory a přání místních obyvatel. V posledních dvou letech se takto pod vedením města a odborníků rodí podoby hned tří klíčových míst, a to náměstí Republiky, kulturního domu Peklo a náměstí Míru.

Náměstí Republiky

V roce 2024 prošlo architektonickou soutěží hlavní plzeňské náměstí. Město zde v úzké spolupráci s památkáři hledalo cestu, jak prostor oživit, omezit nadbytečnou dopravu, vnést do něj více zeleně a vytvořit příjemné místo pro setkávání a to vše s ohledem na památkovou hodnotu místa. Toto zadání vystihovala věta: „Chceme sladit tep gotického srdce města s rytmem přicházejících časů.“

Kulturní dům Peklo

Následovala soutěž v roce 2025 na dostavbu a obnovu tohoto památkově chrá-

Vizualizace ukazuje, jak bude vypadat okolí pomníků, které jsou umístěny na náměstí Míru.

Vizualizace: FLERA, s. r. o., + DICE25 architects, s. r. o.

něného objektu. Cílem bylo citlivě propojit dominantní část budovy s hlavním sálem a foyer a Fischerovu vilu novými prostory, které zajistí skvělou akustiku pro koncerty a moderní zázemí pro kulturní akce, aniž by utrpěla architektonická hodnota místa.

Náměstí Míru

Zatím posledním příkladem je pak letošní soutěž na proměnu prostranství na Borech. Místo dosud sloužilo spíše jako průchozí koridor, kterému chyběla přívětivá atmosféra pro delší pobyt. Náměty obyvatel byly jedním z podkladů pro soutěžní zadání

a přinesly návrh, jak prostoru vrátit život, doplnit stín, stromy a vodní prvky a vytvořit z něj příjemné místo pro odpočinek a každodenní život. Plzeň tak ukazuje, že architektonické soutěže nejsou jen teoretickou záležitostí, ale fungujícím nástrojem, jak proměňovat město k lepšímu. Díky zapojení odborníků, úzké spolupráci s různými profesemi, jako jsou zahradní architekti, dopravní specialisté, památkáři, ale i sociologové a ekonomové, a vnímavosti vůči potřebám obyvatel získávají významné objekty a veřejná prostranství novou tvář, která respektuje historii, ale zároveň sebevědomě hledí do budoucnosti.

Přijede světová špička hráčů boccii

Roman Suda: Hala Krašovská nabízí parasportovcům skvělé zázemí

Ve dnech 7. až 15. září se Plzeň stane dějištěm World Boccia Challenger. Bude se v ní konat světový turnaj ze seriálu žebříčkových turnajů paralympijského sportu boccia. Celkem se očekává téměř 200 účastníků, z toho bude osm desítek sportovců z 21 zemí. Akce se koná ve Sportovní hale Krašovská. Město Plzeň je jedním z partnerů, díky nimž se turnaj uskuteční. Lokálním organizátorem je Česká federace boccii ve spolupráci s TJ Halma Plzeň. Organizacím předsedá Roman Suda.

Co je boccia?

Paralympijský sport podobný francouzské pétanque určený lidem s těžkým zdravotním postižením. Patří k nejrozšířenějším, co do počtu členských zemí je jich více než osm desítek. Boccia má svoje hvězdy stejně jako ostatní sporty a my se těšíme na skvělé hráče, například z Nového Zélandu, Kanady, Chorvatska, Slovenska či Indie a samozřejmě naše sportovce. Je skvělé, že se této akce účastní také dva sportovci z Plzně Václav Augusta a Ondřej Kaas, členové reprezentačního týmu ČR.

Proč se světový turnaj bude konat právě ve Sportovní hale Krašovská?

V ní má, mimo jiné, sídlo Národní badmintonové centrum a badmintonový kurt je velikostí prakticky stejný jako kurt na boccii. Budeme mít k dispozici šest současných a tři tréninkové kurty. Tato hala plní všechny parametry na pořádání akce podobného formátu.

Roman Suda (uprostřed) s hráči boccii. V září se v Plzni koná světový turnaj v tomto parasportu. Foto: Archiv Romana Sudy

Co vše je potřeba zařídit, aby se parasportovci cítili v Plzni dobře a turnaj proběhl bez problémů?

Stručně řečeno, děláme full servis 24/7 po celou dobu akce. Obecně sportovní akce pro parasportovce mají kromě běžných organizačních výzev také jednu specifickou, a to je akcent na bezbariérové zázemí. Boccia je sportem pro osoby s nejtěžším tělesným handicapem, tedy všichni sportovci jsou na vozíku a mají postižení dolních i horních

končetin. Pořadatel zajišťuje přepravu účastníků z letiště do hotelu, vhodné ubytování, lokální přepravu mezi hotely a sportovní halou, kompletní zázemí sportovní haly, stravování se specifikacemi pro lidi s handicapem a různými stravovacími požadavky, samozřejmostí je i zajištění plné podpory také pro organizátory, rozhodčí, dobrovolníky a oficiály World Boccia. Mimo jiné také zajišťujeme dopingovou kontrolu, která je u akcí tohoto typu povinná.

Konaly se už v České republice podobné soutěže?

U nás je taková akce historicky poprvé. Plzeň má velmi dobré jméno ve sportovním prostředí a například v roce 2023 hostila mistrovství světa v paralukostřelbě, jako hlavní kvalifikační závod na Letní paralympijské hry v Paříži 2024.

Může se přijít podívat veřejnost?

Akce je otevřena pro veřejnost zdarma. Program budeme zveřejňovat detailně na webu pilsenchallenger.boccia-sport.cz a samozřejmě rádi uvítáme diváky, kteří podpoří nejen početnou českou reprezentaci. Oslovili jsme některé základní školy a pozvali je na akci. Věříme, že se dětem bude tento unikátní sport líbit. Na akci bude tzv. fan zóna pro návštěvníky, kdy si budou moci vyzkoušet několik paralympijských sportů včetně boccii, máme také maskota akce, který bude v interakci s diváky. Sportovní program akce moderuje plzeňský spikr Stanislav Jurík.

Má Plzeň svůj tým hráčů boccia?

Oddíl boccia má TJ Halma Plzeň. Její tréninkové skupiny jsou v Aktivitu centru Krašovská, ve Sportovní hale Krašovská a ve Zbůchu. Noví zájemci mohou kontaktovat přímo náš klub na e-mailu tjzphalma@gmail.com. Moc rádi je navedeme a informujeme, zda by tento sport pro ně mohl být vhodný. V Plzni je pak ještě několik dalších sportovních klubů, které se specializují na parasport, například Lenox (powerchair hokey), Meteor (florbal na vozíku), TJ Halma (atletika, cyklistika, lukostřelba, boccia) či Sokol Lhůta (stolní tenis).

Nový cirkus pro seniory

Plzeňské Cirkulárium nabízí lekce nového cirkusu pro seniory. Mají především přinést radost z pohybu, objevování nových dovedností a příjemně strávený čas. Nabídnou žonglování, práci s obručemi, balanční cvičení i jednoduché prvky akrobacie. Lekce povedou dvě lektorky v malé skupině, aby bylo možné cvičení přizpůsobit individuálním možnostem účastníků a zajistit bezpečné prostředí. Zájemci si mohou program nejprve vyzkoušet na dvou otevřených workshopech. První se uskuteční 15. září od 9 hodin v centru TOTEM (Kaznějovská 51), druhý 29. září ve stejném čase v Cirkuláriu (Sokolovská 74). Registrace není nutná. Pravidelné hodinové lekce začnou 6. října v prostorách Cirkulária. Přihlášky a informace lze získat e-mailem info@cirkularium.cz nebo na telefonu 733 768 933. Lekce jsou zdarma.

Týden náborů v Krašovské

Krašovská Aktivitu Centrum zve na Týden náborů od 7. do 11. září. Zájemci mohou vybírat z bohaté škály sportovních, tanečních a hudebních aktivit pro všechny věkové kategorie a zdarma si je mohou vyzkoušet, třeba street dance, taekwondo, florbal či hru na hudební nástroje. Vrcholem celého týdne bude Festival Krašovská 2026 ve čtvrtek 10. září s odpoledním programem a velkým večerním koncertem. Více informací a kompletní rozvrh naleznete na www.krasovska.cz.

Plzeň opět pomáhá s integrací

Město Plzeň prostřednictvím Odboru sociálních služeb Magistrátu města Plzně připravilo i pro letošní rok projekt na podporu integrace držitelů dočasné ochrany, který reagoval na dotační výzvu Ministerstva vnitra ČR.

Hlavní část projektu tvoří **kurzy českého jazyka** pro dospělé i děti v mnoha jazykových úrovních i časových variantách, které zajišťuje Poradna pro cizince Diecézní charity Plzeň a lektorka Veronika Rožánková. Součástí projektu je také **bezplatné právní poradenství, krizová intervence pro osoby z Ukrajiny** a aktivity pro děti, například příměstské tábory a volnočasové programy. Pokračuje rovněž činnost **Koordinační skupiny proti pracovnímu vykořisťování**.

Nedílnou součástí projektu jsou zároveň aktivity, které přirozeně propojují cizince s místními obyvateli. Patří mezi ně **rukodělné kurzy Knihovny města Plzně** a komunitní integrační akce.

Žádost Ministerstvo vnitra ČR podpořilo, přiznaná dotace však byla nižší. „Vzhledem k tomu, že vnímáme potřebu podpory všech aktivit z podaného projektu, rozhodli jsme se aktivity pro děti, Koordinační skupinu proti pracovnímu vykořisťování a také vánoční integrační setkání zafinancovat z rozpočtu Odboru sociálních služeb,“ uvedl jeho vedoucí **Lukáš Mařan**.

Fond nabízí finanční podporu na zelené střechy

Zelené střechy pomáhají ochlazovat město, zadržovat dešťovou vodu a zmírňovat dopady horkých letních dnů, kterých bylo letos v Plzni mnoho, dokonce padaly i historické teplotní rekordy. Město Plzeň je zřizovatelem Nadačního fondu Zelený poklad, který v reakci na klimatické změny připravil nový grantový projekt Zelené střechy Plzně.

Až milion korun na novou zelenou střechu

„O podporu mohou žádat fyzické osoby i další vlastníci či uživatelé budov, například společenství vlastníků jednotek (SVJ) nebo bytová družstva. Podmínkou je, že zelená střecha vznikne na stávající budově na území města Plzně. Podporované střechy mohou mít rozlohu od deseti do tisíce metrů čtverečních,“ uvedla předsedkyně správních rad Nadačního fondu Zelený poklad **Lucie Indrová**. Výše podpory se pohybuje od 650 do 2 200 korun za m² podle typu a velikosti zelené střechy. Z grantu lze kromě samotné realizace částečně uhradit také projektovou dokumentaci a static-

ký posudek. Na jednu zelenou střechu je možné získat až milion korun.

Žádosti lze podávat pouze elektronicky do 30. listopadu 2026. Finanční prostředky se vyplácejí zpětně po dokončení projektu a splnění všech podmínek programu. Podrobné informace najdete na www.zelenypoklad.org.

Seminář pro zájemce

Informační semináře se uskuteční 7. září a 7. října od 16:30 ve Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje. Oba semináře nabídnou stejný program a vstup je volný.

„Účastníci se dozvědí základní informace o zelených střechách od návrhu přes realizaci až po následnou údržbu. Přednášet budou odborníci ze Svazu pro zakládání a údržbu zeleně, kteří mají se zelenými střechami dlouhodobé praktické zkušenosti,“ pozvala **Tereza Pelclová**, která má ve fondu na starosti grantové projekty. „Pokud se semináře zájemci o dotaci nemohou zúčastnit, o podporu mohou požádat i bez něj. Informace najdou na stránkách Nadačního fondu Zelený poklad a využít

Zelené střechy pomáhají ochlazovat okolí a zadržovat dešťovou vodu. Foto: Archiv fondu

mohou také individuální konzultaci,“ informovala.

Zelenější střechy – odolnější město

Nadační fond Zelený poklad podporuje zelené střechy a další opatření pro efektivní hospodaření se srážkovou vodou již deset let prostřednictvím programu Ani kapka nazmar, který je určen plzeňským školám

všech stupňů a neziskovým organizacím. Díky němu vznikly dvě zelené střechy na Tyršově základní a mateřské škole, Benešově základní škole nebo na přístavbě Mateřské školy v Plzni-Lhotě. Aktuálně se připravuje také zelená střecha na aule Gymnázia Františka Křížíka a základní školy a na 80. mateřské škole má vzniknout zelená střecha o rozloze 700 m².

Plzeň bojuje o titul Evropské hlavní město dobrovolnictví

Z Bruselu už do Plzně doputoval certifikát dokládající, že se západoevropská metropole uchází o titul Evropské hlavní město dobrovolnictví 2028 (EHMD 2028).

Na přípravě kandidatury a její realizaci město Plzeň úzce spolupracuje s Mezigeneračním a dobrovolnickým centrem TOTEM, které jako

Regionální dobrovolnické centrum pro Plzeňský kraj zastává roli hlavního odborného partnera kandidatury a bude klíčovým partnerem také při naplňování programu v případě získání titulu.

„Plzeň už dnes patří mezi města, kde má dobrovolnictví pevné místo v komunitním životě. Každoročně se do něj zapojují tisíce lidí všech generací. Kan-

didatura na titul Evropské hlavní město dobrovolnictví není cílem sama o sobě. Vnímáme ji jako nástroj, který může pomoci rozvíjet nové dobrovolnické příležitosti, propojovat partnery napříč Evropou a zanechat dlouhodobý odkaz pro nás – obyvatele města i celého regionu,“ řekla ředitelka Mezigeneračního a dobrovolnického centra TOTEM a Regionálního dobrovolnického centra pro Plzeňský kraj **Vlastimila Faiferlíková**.

Soutěž Evropské hlavní město dobrovolnictví je vyhlášovaná od roku 2014, a to organizací Centre for European Volunteering. Jejím cílem je podporovat zviditelnování a uznání místních aktivit v oblasti dobrovolnictví a také jejich posilování. Součástí přihlášky, kterou Plzeň zpracovala, je strategie pro budoucí růst dobrovolnictví i doprovodné video. Rozhodnutí o udělení titulu se uskuteční v prosinci. Plzeň má další tři soupeře z Itálie, Španělska a Dánska.

Rozhovor Jiří Trávníček začínal s křečky, dnes má na starosti tisíce zvířat

Zoologická a botanická zahrada města Plzně letos slaví stovku, ročně ji navštíví půl milionu lidí

Pokračování ze strany 1.

Ono prorůstání je asi i důsledkem toho, že po vašem nástupu do vedení jste začali systematicky budovat tematické expozice...

S kolegy jsme tehdy začali tvořit expozice podle jednotlivých biogeografických oblastí, abychom mohli ukázat, jak v nich spolu zvířata a rostliny žijí. Jsou členěny na Evropu a netropickou Asii, tropickou Asii, Severní Ameriku, Jižní Ameriku, Afriku, Austrálii a další.

Jak se to návštěvníkům líbí?

Malé děti chtějí žirafy, nosorožce, hrošy... a ty u nás uvidí. Jejich rodiče nebo prarodiče však už chtějí klid a krásnou přírodu, a tak si třeba sednou na lavičku v asijské zahradě. Myslím, že uspořádání naší zahrady se návštěvníkům líbí. Když jsem v roce 1996 nastoupil na post ředitele, tak byla roční návštěvnost zhruba okolo 150 tisíc. Ted už máme posledních deset let stabilní roční návštěvnost na půl milionu. Našich 21 hektarů tento počet lidí zvládá tak, že se u nás mohou návštěvníci cítit příjemně. Nejsme přelidnění ani o víkendech. Myslím, že se do současného areálu může pohodlně vejít během roku 600 až 650 tisíc návštěvníků. A pokud se nám zoo podaří ještě zvětšit směrem na západ, což je v plánu, tak to může být ještě o 50 tisíc víc a stále by lidé mohli návštěvu pocítovat jako příjemnou a pohodlnou. Historicky, už od 60. let minulého století, máme na adrese Palackého 5 v Plzni expozici Akva Tera, kde vystavujeme spíše drobná terarijní zvířata – hady, bezobratlé, štíry, pavouky... Tam je roční návštěvnost okolo 25 tisíc lidí.

Jedna expozice se z exotiky vymyká. Na statku Lüftnerka mohou děti potkat krávy, kozy, prasata...

To je pro děti velmi atraktivní část. Statek je původně ze 14. století, v 19. století byl panem Lüftnerem přestavěn do dnešní podoby. Po druhé světové válce chátral, a když jsem do zoo nastoupil, byla to ruina, kterou jsme s kolegy svépomocí opravovali. Myslím, že se to povedlo. Máme v něm Centrum ekologické výchovy, rozsáhlou českou restauraci s velkou výařovnou, vedle je dětské hřiště, aby se rodiče mohli v klidu najíst. Je v něm také expozice českého statku z přelomu 19. a 20. století i muzeum zemědělských strojů. A také velmi oblíbená kolekce domácích zvířat vyšlechtěných v Čechách, ať jsou to králíci,

Ředitel Zoologické a botanické zahrady města Plzně Jiří Trávníček je vášnivým herpetologem. Pravidelně organizuje terénní výpravy do tropických a subtropických oblastí světa za účelem studia, odchytu a monitoringu plazů v přírodě. Snímek je z jeho výpravy do Íránu, v ruce drží mládě varana pustinného.

Zdroj: Archiv Jiřího Trávníčka

Kolik zaměstnanců se o návštěvníky a zvířata stará?

Máme okolo 160 zaměstnanců, bez letních brigádníků. Z toho je zhruba 80 ošetřovatelů zvířat. Ti se starají o 1 100 druhů a poddruhů zvířat – máme vlastně jednu z největších sbírek v Evropě. Tento počet druhů u nás představuje 6,5 až 7 tisíc kusů zvířat. To už je hodně velká starost. Většinu zvířat se nám daří odchovávat a myslím si, že u nás žijí v důstojném prostředí. Návštěvníkům pak ukazujeme 600 až 650 druhů. Zbytek zvířat je v zázemí, které máme velké a vhodné i pro chov těch nejvzácnějších druhů. Co se týče botanické zahrady, tak v ní je okolo 13 až 14 tisíc taxonů rostlin (druhů, poddruhů a kultivarů), o které se stará tým 15 lidí, který tvoří

společně. Jsme jeho součástí. Stejně tak jsme členy EAZA, tedy Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií. Tato organizace je velmi aktivní. Každé ohrožené zvíře má svého koordinátora chovu – odborníka, který u jednotlivých druhů sleduje krevní linie a určuje, do které zoo konkrétní jedinec půjde a s kým se spojí, aby byla co nejmenší příbuzenská plemenitba.

Můžete prozradit, které druhy zachraňujete v Plzni?

Když jsem mluvil o Lüftnerce a expozici Česká řeka, tak na statku máme rozsáhlé zázemí pro akvaristy a množíme tam nejen ryby, ale i různé krevetky ze Sumatry a Bornea i další tropické vodní živočichy, kteří už jsou v přírodě na vyhynutí. Podílíme se nyní také například na záchraně nejmenší vodní

shromažďování jednotlivých lokalizovaných rostlin z přírody, které v sobě mají potenciál genetického materiálu. Je to taková Noemova archa druhů, které jsou v přírodě kriticky ohrožené nebo dokonce vyhubené. Co už není tak standardní, je aktivní ochrana rostlin přímo na jejich stanovišti. My při tom kooperujeme s dalšími organizacemi, například Agenturou ochrany přírody a krajiny a dalšími odborníky. Ubývání biotopů a jejich degradace je nejčastější příčinou toho, že druhy rostlin mizí. Rolí botanických zahrad je pomoci mizejícím rostlinám napěstovat a vysazováním nebo doplňováním semen je udržet v jejich původních lokalitách. Momentálně jsme nejaktivnější v případě koniklece otevřeného z oblasti Českého kra-

dotace, můj nástupce to může zrealizovat. Pokračujeme však v řadě dalších menších projektů. Zahajujeme stavbu novozélandské expozice, asi za 6 milionů korun, kde budou kiviové – jejich pár už máme v zázemí. Do této expozice budou patřit také draví papoušci nestor kea. Připravujeme výběrové řízení na další zajímavou věc – patagonský skleník, kde představíme endemické rostliny této oblasti společně s jedním zajímavým savcem – kururo. A chystáme také poslední etapu opravy lochtotínského amfiteátru. Celý areál už je vlastně opraven a zbývá jen rekonstrukce správní budovy. Začínáme projektovat medusárium, tedy pavilon věnovaný medúzám a ochraně moří. Medúzy se už učíme chovat a daří se nám je množit. K dlouhodobějším plánům pak patří příprava rozšíření euroasijské expozice o oblast Bhútánu, Tibetu, Himálaje. Získali jsme totiž od města Plzně pozemek hned za současnými hranicemi zoo. Je to bývalé centrum výcviku policejních psů.

Spravujete také lochtotínský amfiteátr, kde se konají velké kulturní akce, je v těsném sousedství zoo. Nevadí to zvířatům?

Prapůvodně, už v roce 1958, se jako první otevřel právě lochtotínský amfiteátr. Zvířata se do této lokality začala umisťovat až v roce 1961. Ano, jeden z největších amfiteátrů v Evropě má společný plot se zoo. Až tak do roku 2020 akce, které se konaly v amfiteátru, rušily zvířata i lidi, kteří v jeho blízkosti žijí. Nikdy však nedošlo k prokazatelnému úhynu zvířat v souvislosti se zvýšeným hlukem. Před asi pěti šesti lety se zvuk začal produkovat ohleduplnějším systémem. Produkční firmy, kterým amfiteátr pronajímáme, mají speciální aparaturu, která zvuk zalomí ve svahu amfiteátru a jeho hlavní masa se téměř nešíří do okolí – do města ani do zoo. Za posledních pět let jsme stížnosti od občanů Severního Předměstí neměli. Lhal bych, kdybych říkal, že to zoo vůbec neruší. Určité frekvence zvuků se ke zvířatům šíří a některá bývají nervózní. Snažíme se dělat maximálně osm velkých akcí v roce. Amfiteátr využíváme i jinak. Od jara do podzimu se v něm každý den kromě pondělí konají ukázky tradičního sokolnictví, které na zemi ve stejné podobě existuje už více než čtyři tisíce let. Když je počasí a dravci mohou létat, je to velmi atraktivní a navštěvovaná podívaná.

„Mám okolo sebe skvělé kolegy, kteří to všechno spoluvymýšlejí, budují a tvoří svou každodenní práci.“

slepice, holubi nebo přeštické černostrakaté prase. Návštěvníci, především děti, jsou se zvířaty v přímém kontaktu, mohou si je pohladit, některé i nakrmit. V současné době jsme od města získali finance a chceme u statku vybudovat odchovnu králíků, kde bude i bezpečné místo, aby si s nimi děti mohly pohrát. Z východní strany na statek navazuje velmi zajímavá expozice Česká řeka. V ní se snažíme ukázat většinu druhů ryb žijících u nás a ve střední Evropě. Dominantní v ní jsou dvoumetrovi sumci, velké štiky a kapři. Je to komplex akvárií. Začínáme horským pásmem se pstruhy, lipany, vrankami a střevlemi a jdeme až do čtvrtého, posledního, rybiho pásma s tradičním rybníkářstvím.

dvě botaničky, zahradníci a zemědělstí dělníci. V tomto počtu musejí obstarat 21 hektarů expozic. Další personál pracuje v dílnách, kde jsou truhláři a zámečníci, máme ekonomický úsek i PR oddělení.

Plzeňská zoo však nenabízí jen podívanou, je také zapojena do projektů na záchranu ohrožených druhů zvířat i rostlin.

V posledních desetiletích, jak se člověk množí geometrickou řadou, vždyť už je nás 8,5 miliardy, tak mizí příroda a s ní i různé druhy rostlin a zvířat. Světové společenství zoologických a botanických zahrad se domluvílo že při záchraně vymírajících nebo v přírodě vyhynulých druhů, které zůstaly jen v zajetí v zahradách, bude postupovat

želvy – Kinosternon vogti. Byla objevena teprve před několika lety v Mexiku. Pomáháme se záchranou mnoha exotických zvířat, například zoborožce Waldenova, který patří k ohroženým druhům na Filipínách, a dalších. Věnujeme se však i druhům, které žijí v naší republice, například záchraně užovky stromové, syčeka obecného či chřástala polního a dalších. I u nich se staráme o odchov a jejich návrat do přírody.

Jak už bylo řečeno, patří k vám i botanická zahrada. Má i ta na starosti podobné záchranné programy?

Ano, ty má na starosti naše botanička Johana Hanzlíčková. Rolí botanických zahrad je jednak sbírkotvorná činnost, tedy

su. Jedním z našich nejnovějších projektů je záchrana rozhodníku huňatého, který se vyskytuje na Sumavě. Dalšími našimi záchrannými projekty je včelník rakouský a zvonovec liliovitý.

O historii zoo jsme už hovořili, když se mluví o její budoucnosti, zmiňují se sloni...

Já už to asi nedotáhnu. Sloninec je velmi drahý projekt z kategorie snů. Jeho příprava začala už před osmnácti lety, tehdy byl předběžný rozpočet 250 milionů, dnes to je 1,5 miliardy korun. Připravení jsme. Máme vykoupené pozemky, je hotová změna územního plánu, dokončený je projekt, máme stavební povolení. Kdyby se v budoucnu zázračně objevila nějaká

V září v amfiteátru budete slavit 100. narozeniny.

A zveme všechny Plzeňáky a nejen je. První slavnostní den, v sobotu 19. září se koná vzpomínka na Portu. Tento festival trampské, folkové a country hudby byl v 80. letech velmi pevně spjat právě s lochtotínským amfiteátrům. Vystoupí několik mladých kapel i starí bardové, kteří Portu vyhrávali. V neděli 20. září pak budou oslavy pokračovat nejen v amfiteátru, ale také v zoologické a botanické zahradě. Pokřtíme knihu ke 100. narozeninám, kterou připravili textově Martin Vobruba a další autoři. Zahrají kapely, na programu budou zajímavá povídání nejen o historii zoo a mnoho dalšího.

Kdo se utká o Zlaté ledňáčky?

Festival Finále Plzeň nabídne setkání s hvězdnými hosty

Klára Issová ztvárnila hlavní roli ve snímku režisérky Evženie Brabcové *Divočina*, který bude mít premiéru na slavnostním zahájení festivalu Finále Plzeň. Foto: archiv pořadatele

Osobnosti české kinematografie jako například Helena Třeštková, Aňa a Ester Geislerovy, Jan Cina, Klára Issová s Pavlou Tomicovou nebo David Švehlík zazáří v západočeské metropoli. Osobně dorazí na 39. ročník festivalu Finále Plzeň, který se letos koná od 25. do 30. září. V hlavní soutěži se bude o Zlatého ledňáčka ucházet deset snímků, přičemž festival během šesti dnů uvede více než stovku filmů včetně seriálů a studentských „kratasů“.

„Česká kinematografie v posledním roce opět prokázala, že dokáže zaujmout tématy i originální formou nejen domácí diváky, ale také mezinárodní publikum, ať už šlo o účast filmů na festivalech v Berlíně, Annecy, Rotterda-

mu, či oscarové úspěchy. Velmi nás také těší, že máme silnou nastupující generaci tvůrkyň a tvůrců, kteří se nebojí jít nevyšlapanou cestou, experimentovat a být ve své tvorbě často i hodně osobní. Jako třeba unikátní dokument Pepy Lubojacké *Kdyby se holubi proměnili ve zlato*, který letos získal Cenu za nejlepší dokument na prestižním festivalu Berlinale a diváci ho v Plzni budou moci za osobní účasti režisérky vidět v dokumentární soutěži. Jako každý rok přináší Finále jedinečnou možnost získat na jednom místě a v celé šíři přehled o tom, co se děje v české audiovizí. Od festivalové úspěšných filmů, přes žánrové snímky, tvorbu pro děti a mládež až po předpremiérovou ochutnávku toho nejzajímavějšího z chystaných televizních minisérií,“ přiblížila letošní

ročník Finále Plzeň jeho umělecká ředitelka Lenka Týrpáková.

Zahájení a zakončení v premiérovém duchu

Festival v pátek 25. září zahájí snímek *Divočina* s Klárou Issovou v hlavní roli, který nejen soutěží mezi celovečerními snímky, ale rovněž si na Finále odbude svoji světovou premiéru. Ve středu 30. září po vyhlášení vítězů Zlatých ledňáčků festival uzavře předpremiéra mysteriózního dramatu *Wirbel* s Davidem Švehlíkem a Judit Pecháček. Oba filmy budou mít možnost vidět nejen VIP hosté po slavnostních ceremoniálech, ale i běžní návštěvníci.

Kompletní program filmového festivalu Finále Plzeň je uveden na www.festivalfinale.cz, kde rovněž probíhá prodej vstupenek a festivalových akreditací.

PaNaMo představuje podzimní program

Návštěvníci náplavky zažili v polovině srpna ochutnávku nové inscenace z cyklu Plzeňská verze imerze, projektu, který přesouvá divadelní dění do nedivadelních prostor. Představení autorského titulu *Mezi vrstvami* mělo v této první fázi podobu scénického čtení. Premiérové uvedení inscenace autorů Vojtěcha Bartoše, Jaroslavy Šiktancové a Elišky Vavříkové se chystá na 3. listopadu – diváci budou tentokrát spolu s herci putovat prostorami Západočeské galerie v Pražské 13. Za inscenací stojí plzeňský spolek PaNaMo.

PaNaMo na podzim uvede novou inscenaci z cyklu Plzeňská verze imerze. Vlétě hru *Mezi vrstvami* zkoušelo. Foto: Jakub Jelínek

„V letošním roce vrcholí naše akce pro veřejnost na podzim. Ještě před uvedením nové imerzivní inscenace se v říjnu odehraje 15. ročník festivalu Můj život s..., jehož tématem je TĚLO. Garantkou festivalu je hudebnice Ridina Ahmedová, která v rámci zahájení představí svoji knihu *Moje tělo je moje*. Součástí programu bude rovněž multizánrová inscenace *Otázky na tělo* autorek Markéty Vacovské a Emy Brabcové, která vzniká na míru festivalu, debata s lékařkou Pavlou Koželuhou a multimediální výstava, kterou jako kurátorka připravila Alžběta Huclová. Chybět nebudou ani projekce filmů, které letos poprvé uvedeme ve spolupráci se studentským klubem philmác,“ uvedla předsedkyně PaNaMo Marcela Mašínová.

PaNaMo pracuje rovněž se školním publikem. V podzimní sezóně uvede vlastní inscenace pro 2. stupeň ZŠ a SŠ *Ty se neztratíš a Měli bychom*. Ve spolupráci s Nadačním fondem Zelený poklad bude rovněž pokračovat série workshopů určených žákům 1. stupně ZŠ. Projekt *Expedice MA* je zaměřen na osobní zkušenosti se změnami životního prostředí a tematiku vody. Podrobnosti na www.panamo.cz a sociálních sítích.

Víkend otevřených ateliérů osloví tvořivé rodiny i znalce umění

Ve dnech 26. a 27. září 2026 se Plzeň a okolí již po jedenácté promění v jednu velkou otevřenou galerii. Vybídné návštěvníky, aby nahlédli do míst, kde umění vzniká nebo se vytváří. Je to šance setkat se osobně s autory a vyzkoušet si nejrůznější výtvarné techniky: Sochání z pórobetonu, mozaiku, výrobu šperků, malbu, kresbu, práci se sklem a dalšími materiály. Bez vstupného otevřou své dveře i renomované galerie a výtvarné školy. Již teď je přihlášeno více než 200 umělců a v mapě je zaneseno kolem 70 zastávek.

Program je navržen pro všechny věkové kategorie – od rodin s dětmi až po náročné milovníky umění. Ti mohou putovat podle tištěné či elektronické mapy, tvořit a třeba i nakoupit s předstihem vánoční dárky s příběhem. Milovníky vína potěší stezka **ART&WINE**. V sobotu, na závěr festivalu, se v Papírně na Slovanech koná neformální setkání s umělci **ART PARTY**. Celý víkend bude návštěvníky zdarma vozit speciální **umělecká tramvaj**, která každoročně slouží jako pojízdné infocentrum.

I letos mohou návštěvníci **soutěžit** hned v několika kategoriích – o nejlepší foto či video či o neaktivnějšího návštěvníka. **Novinkou** letošního roku je znalostní kvíz o atraktivní ceny v mobilní aplikaci. Vstupné se nikde neplatí, na některé workshopy a **ART PARTY** je třeba registrace předem na webu www.otevreneAteliery.cz.

Fontána Corso bude hrát do října

Fontána Corso v Plzni, která se nachází v Kopeckého sadech naproti Městanské besedě v bezprostřední blízkosti sochy Bedřicha Smetany, prošla rozsáhlou rekonstrukcí a od letošního jara hraje skladby Bedřicha Smetany. Zajímavé propojení vodních prvků a hudby českého velikána, který v Plzni pobýval v letech 1840–1843, může veřejnost zažít denně v 10, 12, 15, 17, 20 a 21:30 hodin až do konce října. Blíží informace i jednotlivé skladby jsou na webu kultura.plzen.eu.

Umělci ukazují, jak recyklovat

V Galerii Jiřího Trnky se od 17. září do 11. října koná výstava členů Unie výtvarných umělců Plzeň s názvem **Recyklace**. Je uměleckou reflexí výtvarníků na téma, jak lze vrátit staré věci a ideje do jejich cyklického využívání. Základní uměleckou ideu výstavy lze shrnout do jednoduchého poselství: Žít znamená recyklovat.

Městanská beseda: Venku se stmívá, uvnitř je živo

Podzim přináší delší večery a také novou kulturní sezonu. Ta v Městanské besedě má na programu divadla, koncerty, humor i setkání se zajímavými osobnostmi.

Divadelní podzim v Městanské besedě nabídne 11. října představení *Na útěku*, ve kterém se **Carmen Mayerová** a **Tereza Kostková** coby dvě úplně rozdílné ženy setkávají na cestě od zatvřených stereotypů. O dva týdny později, 25. října, přijde na řadu dvojice **Ivana Chýlková** a **Petr Uhlík** v napínavém divadelním dramatu *Švýcarsko*. A hned den poté tu na dveře zaklepe *Návštěva na zabítí*, když **Tatjana Medvecká** v roli Američanky Elsy překvapí britský manželský pár u nich doma – ve hře, která se stala senzací na londýnském divadelním scéně. Vzpomínku na léto přinesou 2. listopadu *Slané polibky*, typická situační komedie přímo od moře.

Hudební část podzimního programu vyplní 6. října **Ivan Hlas Trio** s osobitou směsí rocku, blues a městských balad. Začátkem listopadu pak dorazí **Bratři Ebenové** – kapela, která si za léta hraní vytvořila zcela nezaměnitelný rukopis.

Herci Ivana Chýlková a Petr Uhlík se v Městanské besedě představí v dramatu *Švýcarsko*. Zdroj: Archiv Městanské besedy

A 23. listopadu se do Městanské besedy vrátí výrazná česká písničkářka **Radůza**, tentokrát bez kapely a sólo.

Kdo dává přednost spíše mluvenému slovu, může zamířit 22. října na setkání s chirurgem a cestovatelem **Tomášem Šebkem**. Jeho pořad *Objektivní* nález slibuje osobní pohled na život, medicí-

nu i zkušenosti z míst, kam se většina z nás jen tak nepodívá.

Na své si přijdou také milovníci originální zábavy. 12. listopadu tu vystoupí **Lukáš Pavlásek** se stand-upem *Zmatení komiků*. Protože právě smích může být tím nejlepším způsobem, jak si zpříjemnit listopadový večer.

Festival Divadlo veze to nejlepší

Už po 34. se v Plzni představí české i evropské inscenace

Polský Nowy Teatr přiveze na festival Divadlo monumentální inscenaci Elizabeth Costello, jež bude uvedena 10. a 11. září v areálu DEPO2015.
Foto: archiv festivalu

Už po třicáté čtvrté zavítá do Plzně Mezinárodní festival Divadlo. Koná se od 9. do 17. září a kromě toho, že přiveze to nejlepší, co se v uplynulé sezóně urodilo na českých jevištích, jeho hlavními zahraničními lákadly budou dva polské a dva francouzské soubory.

„Inscenace Maji Kleczewské a Krzysztofa Warlikowského patří k nejžádanějším titulům na evropské festivalové scéně. Mám velkou radost, že můžeme tyto zcela mimořádné zážitky dopřát našemu publiku,“ uvedl ředitel festivalu Jan Burian a dodal: „Philippe Quesne a Samuel Achache nabídnou zase jiný, neotřelý a nesmírně zábavný pohled na současné francouzské divadelní umění.“ Varšavské divadlo Nowy Teatr přiveze monumentál-

ní inscenaci Elizabeth Costello, vycházející z díla nositele Nobelovy ceny J. M. Coetzeeho od proslulého polského režiséra Krzysztofa Warlikowského. Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego z Katowic přijede s provokativní inscenací Tkalcí režiséry Maji Kleczewské, oceněnou Grand Prix na festivalu Božská komedie. Vůbec poprvé se českým divákům představí významný francouzský režisér Samuel Achache s posmutněle humornou, divadelně-hudební inscenací Bez fanfár pařížského divadla Théâtre des Bouffes du Nord. Naopak po dvanácti letech se letos do Plzně vrátí jeden z největších výtvarných mágů současného světového divadla, režisér Philippe Quesne, se svojí novou inscenací Johnův paradox z pařížského Vivarium Studio.

Český program nabídne žánrově bohatý výběr z výjimečných inscenací, které vznikly za uplynulou sezonu na divadelních scénách v Brně, Liberci, Ostravě, Praze či Uherském Hradišti. Představí se i plzeňská divadelní scéna, Divadlo J. K. Tyla s novým zpracováním skandálního románu Emily Brontë Na větrné hůrce (režie: Jakub Šmíd) a Divadlo Alfa s atmosférickou, zvukově a vizuálně experimentující inscenací Transport: Bod zlomu (režie: Tin Grabnar).

Nebudou také tradičně chybět alternativní představení sekce Johan uvádí v Moving Station, venkovní představení souborů V.O.S.A. Theatre nebo Damúza, debaty, workshopy i výstava divadelní fotografie. Více informací a vstupenky na www.festivaldivadlo.cz.

Knihy jsou doma v ulici B. Smetany

Od prvních knih v jedné skříni po moderní kulturní a vzdělávací instituci. Taková je cesta Knihovny města Plzně, od jejíhož založení letos uplyne už 150 let. Radniční listy ve spolupráci s touto institucí přináší v novém seriálu cestu do její historie, vývoje a proměn.

Takto bude vypadat interiér po rekonstrukci hlavní budovy Knihovny města Plzně v ulici B. Smetany.
Vizualizace: Architekti – Veselák, Toman

staly také skleněné plastiky Miroslava Klingera, které byly původně vystaveny na světové výstavě Expo 58 v Bruselu. V roce 1965 vytvořil výtvarník Jiří Kovářik v prostorách půjčovny dvě rozsáhlé nástěnné fresky, které však byly během normalizace kvůli politickým postojům autora zakryty. Obnoveny a restaurovány byly až v roce 2002. Vstup doplnily keramické dlaždice od sochaře a malíře Jaroslava Votlučky. V roce 1977 byla propojena s čítárnou v bočním traktu a v roce 1997 v ní přibyl výtah. V roce 2004 prošlo obnovou také průčelí domu.

Dnes v hlavní budově sídlí Ústřední knihovna pro dospělé, Ústřední knihovna pro děti a mládež, Studovna a informační služby, Polanova síň i zázemí celé organizace – například ředitelství, oddělení nákupu a zpracování knihovních fondů nebo knihařská dílna. Objekt je zapsanou kulturní památkou a zároveň tvoří součást Městské památkové rezervace Plzně.

Ke 150. výročí město Plzeň knihovně symbolicky „nadělilo“ kompletní rekonstrukci hlavního sídla, která začne ještě letos na podzim. Uživatelé ale o služby knihovny nepřijdou. Bude posílen provoz ostatních knihoven v obvodech, aby si čtenáři mohli i nadále půjčovat knihy a další dokumenty, využívat knihovnické služby i navštěvovat kulturní a vzdělávací programy.

Rekonstrukce přinese více studijních i společných prostor, novou galerii a zázemí pro kulturní, vzdělávací a komunitní aktivity. Celý objekt bude bezbariérový a jednotlivá oddělení budou lépe propojena. Hlavní budova bude v budoucnu ještě lépe sloužit jako otevřený prostor pro setkávání, vzdělávání, kulturu i trávení volného času.

DEPO2015 otevře zrekonstruovanou budovu i novou interaktivní expozici

Po téměř dvouleté rekonstrukci se v areálu DEPO2015 znovu otevře budova s výstavními a expozičními prostory, kavárnou Ústředna a nově vybavenými ateliéry. Slavnostní zahájení se uskuteční 1. října od 18 hodin.

Po otevření se návštěvníci mohou vydat na dobrodružnou cestu – Expedici DO TĚLA!

Součástí programu bude vernisáž nové interaktivní rodinné výstavy Expedice DO TĚLA! Návštěvníci se v ní pomyslně zmenší na velikost buňky a vydají se na dobrodružnou cestu lidským tělem. Prostřednictvím digitálních her, pohybových úkolů a audiovizuálních instalací rozpumpují srdce, okyslíčí krev, utkají se se škodlivými viry a také zjistí, co se děje s jídlem po jeho spolknutí. Expozice bude otevřena denně od 2. října do 31. srpna příštího roku. Slavnostní večer doplní projekční show na sférických objektech, která pomocí světla a animace oživí zrekonstruované prostory DEPO2015. Návštěvníci si je budou moci projít také během komentované prohlídky. Atmosféru večera dotvoří DJ a VJ performance multizánrové umělkyně Daryi Baravik.

Jedna z budov areálu DEPO2015 prošla výraznou rekonstrukcí. Slavnostně bude otevřena 1. října.
Foto: 2 x archiv DEPO2015

Umělecké ceny mají vítěze

Západočeská metropole už zná laureáty Umělecké ceny města Plzně za rok 2025. Za celoživotní dílo (síň slávy) bude oceněna výtvarnice Květa Monhartová, cenu za mimořádný umělecký počín pro umělce do 30 let obdrží dětský sbor Kajetán, ocenění za mimořádný umělecký počín pro umělce nad 30 let získá sochař Luděk Míšek a za významnou kulturní událost roku město ocení zapsaný ústav Johan za inscenaci Madame M. Slavnostní předání cen se uskuteční 16. září v Městanské besedě.

Uměleckou cenu uděluje Plzeň už od roku 2013, a to za významnou uměleckou činnost, dílo či kulturní počín, které v předešlém roce významně obohatily kulturní dění a rozvoj města a přispěly tak k posílení jeho dobrého jména.

Hrdinové Plzně zvou za Plazu

V amfiteátru a parku za OC Plazu se v sobotu 12. září od 10 hodin uskuteční akce s názvem Hrdinové Plzně 2026. Na programu jsou ukázky společného zásahu Hasičského záchranného sboru a Zdravotnické záchranné služby Plzeňského kraje při vyproštění osoby z havarovaného vozidla, poskytování první pomoci s videopřenosem z dispečinku záchranné služby, profesní sebeobranu představí Městská policie Plzeň, práci služebních psů Policie ČR i Celní správa ČR.

Využití nových technologií v rámci Integrovaného záchranného systému reprezentují

ukázky chytrého hasičského obleku, vyvinutého ve spolupráci se ZČU, a dronů SIT Plzeň. Pro děti je připravena Stezka hrdinů s plněním úkolů, za jejichž splnění získají odznak Hrdiny Plzně. Po celý den budou k dispozici stanoviště jednotlivých složek s moderní technikou a doprovodný program – zábavu pro děti doplní skákací hrad, lezecká stěna a pro odvážné také možnost vyzkoušet si slánění přes řeku. Pro malé i velké od 12 do 13 hodin zahraje kapela Wenda Gang.

Taneční večery pro dříve narozené

Odbor sociálních služeb Magistrátu města Plzně zve na podzimní sérii tanečních večerů pro dříve narozené. Konají se v Malém sále Městanské besedy a začínají už v pátek 11. září, kdy zahrají Heligonky Aleše Rusňáka, pokračují 16. října, 20. listopadu a 18. prosince, vždy od 18 do 21 hodin.

Z Archivu města Plzně: Rodina Werstadtů

V Archivu města Plzně je uložen poměrně obsáhlý osobní fond Ing. Karla Werstadta, dlouholetého ředitele plzeňské městské vodárny. Tento osobní fond o rozsahu 0,85 běžného metru byl do archivu předán v roce 1969 a obsahuje nejen osobní doklady, korespondenci, články či přednášky původce, ale také řadu fotoalb vztahujících se zejména k problematice vody, vodárenství a lázeňství. Dochované archiválie jsou významným zdrojem pro poznání vývoje v tomto odvětví.

Tento městský úředník pocházel z rodiny, která se do Plzně přistěhovala až v březnu 1877 a nebyla nikterak finančně movitá. Jeho otec Karel Werstadt byl nádeníkem či dělníkem a jeho matka Anna byla dcerou boleveckého kameníka. Manželům se v rozmezí let 1877 až 1888 narodilo pět synů (jeden ovšem záhy zemřel) a přes skromné poměry všichni nastoupili na českou reálku a posléze i na pražskou techniku. Tři synové se stali inženýry a nejmladší Jaroslav doktorem filozofie. Všichni tak zanechali v dějinách výraznou stopu a zařadili se mezi respektované osobnosti českého veřejného života, každý ovšem v jiném oboru.

Nejstarší František (1877–1960) šel cestou státního úředníka. Po studiích nastoupil ke státním drahám a postupně se vypracoval až na vrchního ředitele ministerstva železnic. Také jeho manželka Albína, se kterou se v srpnu 1904 na Smíchově oženil, pocházela ze železničářské rodiny, její otec byl revizor státní dráhy v Plzni.

Druhozený Karel (1879–1968) po absolvování oboru strojní inženýrství na ČVUT nastoupil v roce 1902 do vodárenské kanceláře města Plzně, s níž posléze spojil celý svůj profesní život. Od roku 1916 byl jejím vedoucím a v roce 1925 byl jmenován prvním ředitelem. V roce 1922 přispěl k vybudování plzeňského ústavu pro zkoumání potravin. Během svého působení v úřadu konal studijní cesty do zahraničí, aby si prohlédl tamější zdravotně-technická zařízení, ale také aby se zúčastnil sjezdů a odborných výstav. Do penze odešel v roce 1940. Karel Werstadt byl rovněž veřejně činný – řadu let byl členem výboru Inženýrského spolku Plzeň, Plynárenského a vodárenského sdružení československého či Hospodářské skupiny vodáren. Kromě toho publikoval i četné množství odborných článků, recenzí a zpráv, mj. byl redaktorem časopisu Plyn a voda. V roce 1907 se oženil

Na snímku z roku 1912 je zachyceno úřednictvo městské vodárny v říjnu 1912. Karel Werstadt je první zprava.

s dcerou poštovního úředníka Vilmou Freudenbergovou.

Třetí z bratrů, Josef (1884–1972), byl ještě před státní zkouškou na české technice provizorně přijat do městského stavebního úřadu coby kreslič. Stalo se tak v létě 1909, kdy bylo zapotřebí více pracovních sil při stavbě nového mostu z tehdejší Jungmannovy třídy (dnešní Americká ulice). Mostárenskému odvětví se věnoval

i ve Škodových závodech, kam nastoupil v březnu 1911, jelikož při městě pro něj nebylo stálého místa. Zbytek svého profesního života tak spojil s tímto průmyslovým podnikem. Ke konci své kariéry se stal viceředitel Škodových závodů. V červnu 1915 se oženil s Marií Kokešovou.

Nejmladší z bratrů Jaroslav (1888–1970) navštěvoval podobně jako jeho bratři plzeňskou českou reálku a následně začal

studovat na Českém vysokém učení technickém v Praze, ale v roce 1912 se zapsal ke studiu na české Filosofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, kde se stal žákem Josefa Pekaře či Josefa Šusty. V roce 1920 složil i jako mimořádný posluchač rigorózní zkoušky a byl promován doktorem filozofie. Již během studií publikoval, ale také se veřejně angažoval. Zapojil se do politického dění jako člen Strany radikálně pokrokové. Za první světové války spolupracoval s českou Maffií, síti domácího protirakouského odboje napojeného na T. G. Masaryka. Po vzniku Československa se zapojil do budování Archivu národního osvobození, jenž se stal základem pozdějšího Vojenského historického ústavu. Za druhé světové války byl vězněn v koncentračním táboře Buchenwald (1939–1945). Po válce se vrátil ke své badatelské a publicistické práci a nadále se věnoval výzkumu českých dějin, ale v roce 1948 byl jako nepohodlný obhájce hodnot první republiky penzionován. V srpnu 1920 se v Praze oženil s Marií Friedlovou.

Rodina Werstadtových je dokladem toho, že i z prostých poměrů mohou vzejít významné osobnosti, a to nejen na regionální úrovni.

Kateřina Fantová
Archiv města Plzně

František Josef I. chválil plzeňské pivo

Jak bylo uvedeno již v předchozím díle našeho seriálu, který vyšel v červnových Radničních listech, František Josef (1830–1916) ještě jako arcikníže navštívil Plzeň už krátce před svým nástupem na trůn v roce 1847.

A Plzeňané, vždy věrní panovníkovi, neopomenuli žádnou příležitost, kdy mohli oslavnými akcemi podpořit významné události v životě panovnícké rodiny. A tak se v Plzni slavil nástup Františka Josefa I. na trůn 26. prosince 1848, vydání oktrojované ústavy 4. března 1849, panovníkovy narozeniny 18. srpna 1849, sňatek s Alžbětou Bavorskou (Sissi) dne 24. dubna 1854, narození princezny Žofie 6. března 1855, narození prince Rudolfa 22. srpna 1858 a tak dále.

Plzeňané císaře vítali v půl třetí ráno

První, byť velmi krátké návštěvy Františka Josefa jako císaře se Plzeň dočkala až 25. června 1864, kdy Plzni projížděl na své cestě z Karlových Varů a přesedl zde z kočáru na vlak. Přijel v půl třetí ráno od nazdobeného Lochotína a pokračoval slavnostně osvětlenou cestou od Saského (dnes Rooseveltova) mostu až k nádraží. Cestou mocnáře vítalo přes nezvyklou hodinu velké množství obyvatel Plzně i okol-

ních vsí. Na Saském mostě byla postavena velká slavobrána, ozdobená věnci a prapory. Stejně tak věnci, květinami a prapory byly ozdobeny ulice, kudy panovník projížděl, a všechna okna byla osvětlena. Objevovaly se i české a německé transparency. Saský most osvětlovalo několik set členů Spolku lásky k bližnímu hořícími pochodněmi. Císař projel městem přes náměstí a Zbrojnickou ulicí směrem k nádraží, kde jej očekávali představitelé města v čele s purkmistrem Janem Maschauerem, zástupci vojska, ostrostrělci i plzeňský arciděkan Antonín Hlavan.

Císař v slavnostně ozdobené nádražní hale krátce pohovořil s místodržitelským radou a krajským hejtmánem Tscharym i s hodnostáři civilními i vojenskými a purkmistrem města. Vyslovil své uznání, že byl v tak neobvyklou hodinu uvítán takovými poctami a takovým množstvím lidu. Zajímal se o poměry ve městě a jeho zvelebení. Následně přes čekárnu vstoupil na perón, kde jej očekávali ostrostrělci s hudbou, před nádražím a na perónu stála hudba horníků.

Po vykonání přehlídky ostrostrěleckého sboru císař nastoupil do vlaku a krátce před třetí hodinou ranní odjel ku Praze. Na území města se tehdy zdržel zhruba 20 minut.

Císař František Josef I.

Zdroj: Archiv města Plzně

Císař přijel vlakem

Další panovnícká návštěva v Plzni se konala o deset let později. Dá se říct, že trvala téměř třikrát déle než předchozí pobyt Františka Josefa I. v našem městě, přesto se vešla do pouhé jedné hodiny.

Stalo se tak 7. září 1874 při panovníkově cestě z Vídně do Prahy. Mocnář přijel i odjel z Plzně vlakem a celá jeho

návštěva se odehrála pouze na nádraží, které bylo slavnostně vyzdobeno, stejně jako ulice přiléhající k trati. Z plzeňských věží vlály prapory. Dvorní vlak vyjel z vídeňského nádraží již ve 2 hodiny 42 minut. Cestou byl pozdravován početným obyvatelstvem, nádraží, která mjel, byla slavnostně vyzdobena. Před příjezdem do Plzně zastavil vlak krátce v osmi stanicích. Čtyři byly na straně rakouské, z vozu císař vystoupil až na poslední z nich v Gmündu. Následné čtyři několikaminutové zastávky byly již na české půdě – České Budějovice, Vodňany, Ražice-Písek a Strakonice. Od Strakonice jel vlak již bez zastávky až do Plzně.

Tentokrát panovník přijel do města v půl dvanácté dopoledne, vítán téměř 20tisícovým davem. Nádraží bylo ozdobeno 20 stožárů s chvojím a girlandami, znaky Čech i rakouského mocnářství a prapory červenobílými, modrobílými a černožlutými. Pro císaře byly slavnostně upraveny tři prostory – přijímací síň, jídelna (obě v restauračních prostorech nádraží) a toaletní síň, všechny vyzdobeny bílými tapetami, křišťálovými zrcadly, kararským mramorem i těžkými draperiemi, vše bohatě doplněno květinami.

Po vystoupení z vlaku císař přijal český pozdrav od purkmistra Františka Pecháčka, jemuž rovněž český odpověděl.

Byl seznámen s představiteli různých samosprávních i státních úřadů i různých deputací, císař obcházel na peróně rozestavené spolky a některé jejich členy oslovil.

Poté se odebral do vyzdobené jídelny na krátkou snídani, zatímco pod okny pěl pěvecké spolky Hlahol a Liedertafel. Přípravou pokrmů i úpravou tabule byl pověřen majitel nádražní restaurace Ferdinand Dítě. Byli přichystáni bažanti a bramborové pyré, víno mělnické i bordeaux. Císař a jeho družina ale dali přednost plzeňskému pivu, které císař velice chválil.

Po snídani císař vykonal přehlídku sokolského sboru plzeňského i kralovického, hasičských sborů i řezníků.

V půl jedné pokračoval dvorním vlakem s několika krátkými zastávkami do Prahy. Nádraží opustil pouze v Berouně, kde si prohlédl škody napáchané povodní. Do Prahy dorazil kolem 17 hodiny a v průvodu odjel na Pražský hrad.

V Plzni se František Josef I. objevil ještě třikrát, ale o tom zase příště.

Štěpánka Pfliegerová
Archiv města Plzně

SOUTĚŽ Z HISTORIE

Nádražní budova, kde se dosud odehrávala převážná část císařských návštěv Františka Josefa I. v Plzni, není totožná s dnešní budovou Hlavního nádraží. Ta původní (na snímku) byla vystavěna

v dubnu 1862, byť na místě současném. O umístění nádraží se vedly dlouhé spory – město požadovalo, aby bylo co nejblíže centru. Ministerstvo obchodu však prosadilo výstavbu na Pražském předměstí, kde tak mohlo být v budoucnu vystavěno nákladové a seřaďovací nádraží i železniční dílny. Přestavba plzeňského nádraží započala v roce 1898 a vyvrcholila stavbou nové výpravní budovy s 36 metrů vysokou kopulí, kterou podle projektu Jana Bašty postavil plzeňský stavitel Rudolf Štech.

K jejímu slavnostnímu otevření došlo 17. července:

- A/ 1905
B/ 1907
C/ 1909

Odpovědi lze zasílat s označením Soutěž z historie na adresu redakce nebo na e-mail soutez.Radnicnilisty@plzen.eu do 20. září. Správná odpověď v červnu B/ nejmenší zvon Prokop. Uspěla Tatan Hlavsová.

SOUTĚŽ SE ZOO

Zoologická a botanická zahrada města Plzně má ještě i během září a října každý den otevřeno od 8 do 19 hodin. V letošním roce si plzeňská zoo připomíná 100. narozeniny. Naši čtenáři mohou soutěžit o knihu, která připomíná její první čtyři desetiletí. Publikace **Kolébka plzeňské zoo 1926 – 1961** autora Martina Vobraby nabízí řadu historických fotografií i materiálů i zajímavé texty.

V 80 letech minulého století zoo vydala prvního průvodce pro své návštěvníky. Víte, jaké zvíře bylo na jeho obálce?

- A/ velbloud dvouhrbý
B/ plameňák chilský
C/ buvol kaferský

Odpovědi lze zasílat s označením Soutěž se zoo na e-mail soutez.Radnicnilisty@plzen.eu do 20. září. Správná odpověď v červnové soutěži byla B / šakal z Habeshe. Uspěla Eva Kunešová.